

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Cestovní ruch

**Komparace podmínek založení a
provozování cestovní kanceláře na území
České republiky a Ukrajiny**

Bakalářská práce

Autor práce: Anastasiia Berezovska

Vedoucí práce : Ing. Martina Doležalová

Jihlava 2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Anastasiia Berezovska**
Studijní program: Ekonomika a management
Obor: Cestovní ruch
Název práce: **Komparace podmínek založení a provozování cestovní kanceláře na území České republiky a Ukrajiny.**
Cíl práce: Komparace podmínek založení a provozování cestovní kanceláře na území České republiky a Ukrajiny v kontextu ochrany spotřebitele.

Ing. Martina Doležalová
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

Práce porovnává podmínky založení a provozování cestovní kanceláře na území České republiky a Ukrajiny v kontextu ochrany spotřebitele a analyzuje, zda je podstatný rozdíl mezi legislativou výše uvedených zemích.

Klíčová slova

Cestovní agentura, cestovní kancelář, Česká republika, komparace, Ukrajina

Abstract

The work should compare the conditions of establishment and operation of a travel agency on the territory of the Czech Republic and Ukraine in the context of consumer protection and analyzes whether there is a significant difference between the legislation of the above countries.

Key words

Tour operator, travel agency, Czech Republic, comparison, Ukraine

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou mé bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užití své Zvolte položku. práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výtěžku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 29. dubna 2021

.....

Podpis studenta/ky

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci bych chtěla poděkovat vedoucí své práce Ing. Martině Doležalové z Vysoké školy Polytechnické v Jihlavě.

Obsah

Úvod	9
1. Teoretická část	11
1.1 Základní pojmy cestovního ruchu.....	11
1.1.1 Formy cestovního ruchu	11
1.1.2 Druhy cestovního ruchu.....	12
1.1.3 Nové trendy v nabídce cestovního ruchu.....	14
1.2 Definice účastníka cestovního ruchu	15
1.3 Zájezd a spojená cestovní služba	16
1.4 Trh cestovních kanceláří.....	17
1.4.1 Postavení cestovních kanceláří v České republice a jejich vývoj.....	17
1.4.2 Trh cestovní kanceláře v České republice	19
1.4.3 Postavení cestovních kanceláří na Ukrajině a jejich vývoj.....	20
1.4.4 Trh cestovní kanceláře na Ukrajině	21
1.4.5 Rozdělení a funkce cestovních kanceláří.....	22
1.4.6 Klíčové subjekty tvorby produktu cestovní kanceláře.....	24
2. Praktická část	25
2.1 Cestovní kancelář a cestovní agentura.....	25
2.1.1 Cestovní kancelář v České republice	25
2.1.2 Cestovní kancelář na Ukrajině.....	27
2.1.3 Cestovní agentura v České republice.....	28
2.1.4 Cestovní agentura na Ukrajině.....	29
2.1.5 Výhody a nevýhody nákupu u CK/CA, klíčové rozdíly.....	30
2.2 Legislativní rámec v oblasti cestovního ruchu v České republice.....	32
2.3 Legislativní rámec v oblasti cestovního ruchu na Ukrajině.....	33
2.4 Pojištění proti úpadku v České republice	34
2.5 Garanční fond cestovních kanceláří.....	35
2.6 Vlastnosti pojištění v cestovním ruchu na Ukrajině	37
2.7 Podmínky pro založení cestovní kanceláře v ČR	39
2.8 Podmínky pro založení cestovní kanceláře na Ukrajině.....	40

2.9	Proces založení cestovní kanceláře v České republice	41
2.9.1	Podání žádosti o koncesi na živnostenský úřad	41
2.9.2	Posouzení žádosti živnostenským úřadem.....	43
2.9.3	Posouzení žádosti Ministerstvem pro místní rozvoj.....	43
2.10	Proces založení cestovní kanceláře na Ukrajině	44
2.10.1	Registrace firmy.....	44
2.10.2	Výběr formy zdanění	44
2.10.3	Licencování.....	45
2.11	Smlouva o zájezdu a potvrzení o zájezdu.....	47
	Závěr	50
	Seznam použité literatury a zdrojů	52

Seznam tabulek

Tab. 1: Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou v České republice

Tab. 2: Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou na Ukrajině

Tab. 3: – Výhody a nevýhody nákupu u CK/CA

Seznam použitých zkratk

CK – cestovní kancelář

CA – cestovní agentura

OSN – Organizace spojených národů

UNWTO – United Nations World Tourism Organization (Světová organizace cestovního ruchu)

Úvod

Cestovní ruch je komplexní fenomén, který je považován za největší obor světové ekonomiky, kde nemalou část tvoří cestování v organizované podobě. Rozvoj cestovního ruchu závisí na vývoji veškerých podmínek ve společnosti. Toto odvětví se vyvíjí rychlým tempem a v příštích letech se může stát nejdůležitějším odvětvím podnikatelských aktivit.

Dnes se cestování stává neoddělitelnou součástí života všech vrstev společnosti a je obvyklým způsobem trávení volného času, protože uspokojuje jednu ze základních životních potřeb. Existují různé příčiny pro cestování, a to od poznávání nové kultury, získávání nových zkušeností a zážitků až po zcela pasivní odpočinek. Ve chvíli, kdy cestovatel preferuje pohodlí a bezpečnost při cestování, nachází své uplatnění cestovní kancelář.

Toto téma jsem si vybrala na základě absolvování specializace pod názvem cestovní ruch, která byla pro mě velmi zajímavá, a za dobu svého studia jsem získala mnoho znalostí, díky kterým jsem schopna pracovat v tomto oboru. Jelikož mám ráda cestování a oblast služeb, ráda bych v budoucnu založila vlastní cestovní kancelář. S ohledem na to, že pocházím z Ukrajiny, zajímalo mě jaké rozdíly jsou v založení a provozování cestovních kanceláří ve vybraných dvou státech.

Cílem mé bakalářské práce je komparace podmínek založení a provozování cestovní kanceláře na území České republiky a Ukrajiny, a to v kontextu ochrany spotřebitele.

Ve své práci jsem použila metodu komparace, na základě které lze vyvodit závěry o náročnosti podmínek založení a provozování cestovní kanceláře ve dvou výše uvedených státech.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části, a to část teoretickou a část praktickou. V první části jsou vysvětleny teoretické pojmy z oblasti cestovního ruchu a činnosti cestovních kanceláří. Ve druhé části jde především o porovnání konkrétních složek, zejména česká a ukrajinská legislativa, povinné pojištění a proces založení cestovních kanceláří.

V závěru práce vyhodnotím možnost realizace založení cestovní kanceláře ve vybraných státech a zanalyzuji politiku ochrany spotřebitele.

1. Teoretická část

1.1 Základní pojmy cestovního ruchu

Cestovní ruch je společenským, kulturním a ekonomickým fenoménem, který znamená přesun lidí do jiných zemí nebo měst, odlišných od místa jejich trvalého pobytu, za účelem volnočasových aktivit, obchodu a pro jiné účely nesouvisející s činností, za kterou dostávají odměnu z navštíveného místa.

Palatková (2011, s. 11) uvádí, že „*cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je 12 měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě*“.

Světová organizace cestovního ruchu OSN (UNWTO) (1995) vymezuje cestovní ruch jako: „*činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa)*.“

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011) je cestovní ruch také odvětvím, které nám poskytuje veškeré služby související s cestovním ruchem nebo turistikou, které lze rozdělit do následujících sektorů:

- Sektor ubytovací služby – poskytovatelé ubytovacích zařízení;
- Sektor atrakce – pozoruhodná místa, jako jsou národní parky, kulturní či historická místa atd.
- Sektor doprava – zahrnuje všechny druhy dopravy včetně půjčoven;
- Sektor zprostředkovatelé – jedná se o cestovní kanceláře a agentury, organizátory konferencí, rezervační systémy a jiné;
- Sektor organizace – regionální centra, turistické asociace, centrály a jiné.

1.1.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu odpovídají potřebám jeho účastníků. Základní formy cestovního ruchu uspokojují potřeby, které k dnešnímu dni jsou nejvíce široké, zatímco specifické formy plní specifické potřeby jeho účastníků. Formy jsou derivovány především

z motivace návštěvníků a popisují charakter kratochvíle účastníka. Do hlavních důvodů realizace patří rekreační, kulturní, sociální, sportovní, ekonomické a specifické motivy.

Základní formy:

- Rekreační cestovní ruch podporuje regeneraci a reprodukci fyzických a duševních sil člověka a je realizován ve vhodném rekreačním prostředí;
- Kulturně poznávací cestovní ruch je zaměřen na zkoumání historie, kultury, tradic a zvyků. V rozsahu této formy klasifikujeme poznávací cestovní ruch zaměřený na získání znalosti a dovedností v navštívené obci, anebo náboženský cestovní ruch, spočívající v návštěvách náboženských památek, velmi často v rámci náboženských obřadů;
- Sportovně-turistický cestovní ruch je zaměřen na aktivní odpočinek a aktivní účast návštěvníků na sportovních činnostech;
- Léčebný a lázeňský cestovní ruch je orientovaný na léčbu, prevenci, relaxaci, celkovou obnovu fyzických a duševních sil jednotlivce;

Specifické formy splňují specifické potřeby široké škály specializovaných spotřebitelských nebo turistických segmentů. Specifické formy cestovního ruchu zahrnují cestovní ruch mládežnický, seniorů, městský, venkovský, rodinný, kongresový, cykloturistiku, karavanovou turistiku a další.

1.1.2 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu berou v úvahu hlavně jevový průběh cestovního ruchu a metody jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských či jiných podmínkách. Takové členění je založeno na vnějších faktorech a podle individuálních kritérií se rozlišují následující druhy:

Ve vztahu k platební bilanci nebo místu využití turistických služeb:

- Domácí cestovní ruch (stálí obyvatelé země cestují uvnitř země a nepřekračují její hranice; ve vztahu k platební bilanci je to domácí spotřeba).
- Zahraniční cestovní ruch (překročení hranic jednoho nebo více států; může to být aktivní nebo pasivní cestovní ruch; z hlediska platební bilance se jedná o dovoz, import zahraničních služeb, za které tuzemští turisté utrácejí své prostředky v zahraničí).

- Tranzitní cestovní ruch (průchod cestujícího přes území projíždějícího státu do jiného cílového státu, obvykle bez přenocování).

Podle místa převládající realizace služeb cestovního ruchu:

- Vnitřní cestovní ruch (domácí cestovní ruch).
- Národní cestovní ruch (domácí cestovní ruch a pasivní cestovní ruch).
- Mezinárodní cestovní ruch (veškerý cestovní ruch, v němž se překračují hranice státu, ať už jde o aktivní nebo pasivní cestovní ruch).

Podle způsobu financování:

- Volný cestovní ruch (komerční cestovní ruch), jehož účast formálně nesplňuje žádné podmínky a účastník ji plně hradí z vlastních prostředků.
- Vázaný cestovní ruch (sociální cestovní ruch), kde účast je „vázaná“ na splnění určité podmínky. Může se jednat o členství v organizaci nebo zapojení pacienta do lázeňského cestovního ruchu. Jedná se o úhradu služeb ze sociálních fondů.

Podle délky pobytu:

- Krátkodobý (max. tři přenocování).
- Dlouhodobý (více než tři přenocování).

Podle způsobu účasti – zajištění cesty:

- Organizovaný cestovní ruch (zajištění cesty a ubytování přes cestovní kanceláře nebo cestovní agentury).
- Neorganizovaný cestovní ruch (služby jsou vybírány a jsou poskytovány samotným účastníkem).

Podle počtu účastníků:

- Individuální cestovní ruch.
- Kolektivní cestovní ruch.
- Masový cestovní ruch.

Podle ročního období:

- Sezónní cestovní ruch.

- Mimosezónní cestovní ruch.

1.1.3 Nové trendy v nabídce cestovního ruchu

Pro to, aby lidstvo prosperovalo a mělo zároveň trvalé udržitelný rozvoj, musí nejen kontrolovat aktuální stav trhu a být konkurenceschopným, ale je také důležité snažit se anticipovat budoucí nové trendy v cestovním ruchu a formovat strategické kroky, které jsou schopné dosáhnout konkurenčních výhod pro společnost.

Trendy dlouhodobého rozvoje jsou velmi významné pro strategické řízení společnosti v cestovním ruchu.

Trendy v cestovním ruchu se začaly utvářet postupně s rostoucí popularitou tohoto odvětví, nejvíce se však upevnily jejich rozvoj a obliba se začátkem novodobého cestovního ruchu, který se začal formovat na počátku 20. století, kdy cestovní ruch postupně zasahuje do všech sociálních subjektů a stává se více masivním a dynamickým. Vznik, celý průběh a rozvoj novodobého cestovního ruchu, který předcházela vývoji dalších trendů, můžeme řadit do tří etap, a to období do první světové války, období mezi dvěma světovými válkami a období po druhé světové válce (Hesková, 2011).

Na konci roku 2012 společnost IPK International zpracovala pro veletrh ITB v Berlíně, jenž se řadí mezi největší a nejprestižnější evropské veletrhy cestovního ruchu, následující světové trendy v cestovním ruchu (Kotíková, 2013, s. 26):

- cestovní ruch zpochybňuje ekonomickou krizi;
- turisté cestují méně, ale utrácejí více;
- podle odhadů UNWTO zvýšení počtu mezinárodních příjezdů o 3 – 4%;
- růst cen na ubytovací zařízení;
- poptávka se neustále individualizuje;
- dobrodružný cestovní ruch;
- zdravotnický cestovní ruch;
- větší hodnota blogů a sociálních sítí;
- plavby čelí problémům;
- trendy v rozvoji cestovního ruchu v Evropě: stálý růst, intenzivní zvýšení počtu turistů z Ruska a ze zahraničí;

- trendy v rozvoji cestovního ruchu v oblasti Asie a Tichomoří: Asie způsobuje růst cestovního ruchu ve světě, prudký růst výjezdového cestovního ruchu především z Číny, Japonska a Jižní Koreje ;
- trendy v rozvoji cestovního ruchu na americkém kontinentu: krize se ovlivnila cestovní ruch v USA, Brazílie přispívá k rozvoji domácího a příjezdového cestovního ruchu.

1.2 Definice účastníka cestovního ruchu

S rostoucími požadavky na statistiku cestovního ruchu, roste i nutnost definovat pojem účastníka cestovního ruchu. Z výše uvedené definice UNWTO lze vyvodit, že účastník cestovního ruchu je: *„každá osoba, která cestuje na jiné místo, než je místo, kde je obvyklé (místo, ve kterém osoba vykonává svou práci nebo studium a místo, kde má bydliště), po dobu kratší než 12 měsíců a jejíž hlavní účel cesty není výdělečná činnost v navštíveném místě“* (Vystoupil a kol., 2015, s. 14).

Statistiky cestovního ruchu obsahují návštěvníky, stálé obyvatele, turisty a výletníky, kteří uspokojují své potřeby při cestování a pobytu mimo své obvyklé bydliště tím, že využívají statky cestovního ruchu.

Návštěvníkem je každý, kdo cestuje na místo, které je mimo jeho obvyklé prostředí, na dobu kratší než 12 měsíců a jehož hlavním cílem není výdělečná činnost v destinaci. Je to výlet mimo běžné prostředí a neexistuje žádná pravidelnost dopravy mezi místem obvyklého bydliště a navštíveným místem.

Návštěvníky můžeme rozdělit na stálé obyvatele, turisty a výletníky podle různých charakteristik v závislosti na tom, zda se jedná o zahraniční nebo domácí cestovní ruch.

Stálý obywatel v domácím cestovním ruchu je osoba s bydlištěm nejméně šest po sobě jdoucích měsíců v jednom místě před tím, než přejde do jiného města na méně než na šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu je to osoba, která bydlí v zemi minimálně jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší než jeden rok.

Turista v domácím cestovním ruchu je osoba stále umístěna v zemi, která cestuje s minimálně jedním přespáním v ubytovacím zařízení, ale ne více než šest měsíců. V

zahraničním cestovním ruchem je to návštěvník, který cestuje do jiné země alespoň na jednu noc, ale ne na více než jeden rok.

„Výletník (Gúčík, 2001, s. 8) je návštěvník, který cestuje na kratší dobu než 24 hodin, aniž by přenocoval v navštíveném místě“.

1.3 Zájezd a spojená cestovní služba

Definice zájezdu je obsažena v ustanovení § 1b odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb., a to následovně: „Zájezdem je soubor alespoň dvou různých typů služeb cestovního ruchu podle § 1a pro účely těžce cesty nebo pobytu, pokud:“ [5]

- a) balíček těchto služeb je poskytován jedním podnikatelem nebo je vytvořen podle požadavků nebo volby zákazníka před uzavřením smlouvy o zájezdu; nebo
- b) nehledě na uzavřeny samostatné smlouvy s individuálními poskytovateli služeb cestovního ruchu, jsou následní služby cestovního ruchu:
 1. je zakoupen v jednom místě a zaprvé je zvolen a potom už zaplacen kupujícím;
 2. nabídnutý, prodávány anebo fakturovaný za souhrnnou cenu;
 3. oznámený nebo prodávány s pojmenováním „zájezd“ nebo s podobným nápisem;
 4. je vytvořený po uzavření smlouvy, která dává zákazníkovi právo vybrat si z různých druhů služeb cestovního ruchu, nebo;
 5. „zakoupeny od jednotlivých poskytovatelů služeb cestovního ruchu prostřednictvím online rezervačního systému, při kterém podnikatel, s nímž je uzavřena první smlouva, předá jméno, platební údaje a elektronickou adresu svého zákazníka dalšímu podnikateli a s tímto podnikatelem je uzavřena smlouva o další službě cestovního ruchu do 24 hodin po potvrzení rezervace první služby cestovního ruchu.“ [5]

Definice zájezdu, je založená na kritériích, které v podstatě odkazují na způsob poskytování nebo získávání služeb cestovního ruchu a kde cestující mohou oprávněně očekávat, že budou chráněni zákonem.

Typy služeb cestovního ruchu

Podle § 1a odst. zákona č. 159/1999 Sb. službou cestovního ruchu je:

- a) doprava zákazníka;
- b) ubytování, které není součástí dopravy a není určeno k účelům bydlení;
- c) nájem automobilu, motocyklu nebo jiného motorového vozidla, nebo
- d) jiná služba z oblasti cestovního ruchu, která není ze své podstaty součástí některé ze služeb cestovního ruchu uvedených v písmenu a), b) nebo c), zejména prodej vstupenek na kulturní nebo sportovní události, pořádání výletů, prohlídek s průvodcem, prodej skipasů nebo nájem sportovního vybavení.

Zájezdem podle zákona o některých podmínkách v oblasti cestovního ruchu nelze považovat tzv. spojené cestovní služby.

Spojenými cestovními službami podle § 1c odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb. jsou nejméně dva různé druhy služeb cestovního ruchu, zakoupených pro jednu cestu nebo pobyt, které nejsou zájezdem a pro které jsou uzavřeny samostatné smlouvy s oddělenými poskytovateli služeb cestovního ruchu, když cestovní kancelář zákazníkovi:

- a) při jedné návštěvě s prodejním místem poskytuje nezávislý výběr a samostatné uhrazení pro každou službu cestovního ruchu, nebo;
- b) je zprostředkovatelem nákupu alespoň jedné další služby cestovního ruchu od jiného dodavatele služeb cestovního ruchu, a pokud je smlouva s tímto dodavatelem uzavřena do 24 hodin po potvrzení rezervace první služby cestovního ruchu.

1.4 Trh cestovních kanceláří

1.4.1 Postavení cestovních kanceláří v České republice a jejich vývoj

Subjekty trhu cestovního ruchu jsou na jedné straně odběratelé, tj. klienti, kteří v rámci účasti na cestovním ruchu uspokojují potřeby v odvětví relaxace, zdraví, znalostí, kontaktů s lidmi a tak dále, a na druhé straně prodávající (cestovní kanceláře), kteří jsou zastoupeni především podniky, které implementují prodej produktů, tj. služeb a zboží, potřebných pro zajištění účasti v cestovním ruchu.

Zvláštní a významnou pozici zaujímají zprostředkovatelské podniky, které působí současně jako prodejci a kupující. Jejich funkcí je zprostředkovávat vztahy mezi místní a časově rozloženou poptávkou a nabídkou a vytvářet integrované produkty cestovního ruchu (například zájezdy). Typickými zástupci tohoto subjektu na trhu cestovního ruchu jsou cestovní agentury.

Do roku 1990 bylo v Česku 10 cestovních kanceláří. Z nich jedna nebyla podnikatelským subjektem. Týkalo se to Ústřední správy rekreační péče, ze které se po roce 1989 se vytvořila společnost CK OREA s. r. o..

Nejvýznamnější a nejpřirozenější monopolní pozici zastával v České republice Čedok, který se po roce 1989 stal akciovou společností. CKM byla specializovaná na mládežnický cestovní ruch, nyní také je akciovou společností. Autoturist byl zaměřen na výjezdový cestovní ruch a orientován na motoristy.

Mezi teritoriálně rozdělenými byly Sportturist a Slovakturist. Patřily Československému svazu tělovýchovy, kde převládal domácí cestovní ruch, který se zaměřoval na organizování hromadných akcí v oblasti tělesné výchovy a sportu. Rekrea a Tatratur byly v družstevním vlastnictví, které bylo orientováno na venkovský cestovní ruch. Generální ředitelství lázní zahrnovalo také Balneu a Slovakothermu, které spravovalo hlavní vedení resortu.

Až do roku 1996 nebyl žádný přehled cestovních kanceláří. Jenom jeden zápis počtu CK byl u Živnostenských úřadů, což však nenasvědčuje tomu, kolik subjektů na trhu CR provozuje.

K 31.12.1998 Živnostenský registr celkem označil vydání 11 715 živnostenských oprávnění pro činnost CK.

V roce 1997 zkrachovala řada CK. Příčiny kolapsu mohly být podobné jako i v jiných oblastech – špatný business plán, nežádoucí finanční situace, nedocení rizik, snižování poptávky atd. Ke specifickým faktorům lze přičíst devalvaci koruny, řetězovou reakci kvůli vysoké reciproční vázanosti subjektů cestovního ruchu. Není eliminováno ani zřízení CK za účelem podvodu.

1.4.2 Trh cestovní kanceláře v České republice

Počet cestovních kanceláří v České republice se řídí hlavně jejich platným pojištěním proti úpadku.

Dle ustanovení § 5a zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu vede ministerstvo seznam cestovních kanceláří, který je veřejně přístupný na internetových stránkách ministerstva a obsahuje:

- a) název CK;
- b) identifikační číslo osoby CK;
- c) sídlo CK;
- d) platnou pojistku CK, doklad o bankovní záruce nebo (v případě organizačních složek) doklad podle § 9 odst. 4, anebo údaj o tom, že cestovní kancelář ministerstvu žádný z těchto dokladů nepředložila;
- e) údaj o úhradě ročního příspěvku do garančního fondu (pro rok 2021 se žádný příspěvek nehradí);
- f) údaje o rozsahu předmětu podnikání cestovní kanceláře. [5]

Podle dat ze stránky Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2021) je v roce 2021 asi 659 aktivních CK s platným pojištěním proti úpadku. Tento počet cestovních kanceláří postupně nabírá klesající tendenci. Podle dat bylo v roce 2012 v České republice 1092 aktivních CK. Tento seznam CK do roku 2021 však poklesl o téměř 40 %.

Existuje několik důvodů klesání počtu CK. Celkově je trh cestovního ruchu stále náročnější díky přístupnějším informačním a rezervačním systémům s lehčím a snadnějším uživatelským rozhraním. CK je povinná mít uhrazen roční příspěvek do garančního fondu a ujednáno pojištění záruky proti úpadku nebo bankovní záruku pro případ úpadku. Dalším důvodem je mimo jiné to, že v roce 2016 byl zpřísněn zákon o podmínkách podnikání v cestovním ruchu.

Vzhledem k situaci ohledně pandemie koronaviru je pravděpodobné, že dojde k velmi významnému snížení CK na trhu vzhledem k tomu, že prodej zájezdů je v podstatě zastaven, klienti kupují zájezdy pouze do vybraných destinací jako jsou např. exotické destinace jako Bali, Zanzibar, SAE a další, což nemůže nabízet každá CK a kromě toho i pojišťovny poskytující produkt pojištění CK proti úpadku razantně zpřísnily pravidla pro

poskytnutí pojistky a skokově navýšily ceny za pojistné a i přes podporu MMR poměrně velké množství menších a středních CK není schopno požadavky pojišťoven splnit a požadovanou částku za pojistné zaplatit.

1.4.3 Postavení cestovních kanceláří na Ukrajině a jejich vývoj

Poprvé o sobě jako o nezávislém partneru na trhu cestovního ruchu dala vědět Ukrajina na Varšavském veletrhu CR a na turistickém salonu v Poznani v roce 1993. V tom roce Ukrajina uzavřela více než 300 smluv, především o přijetí turistů do země.

Základem oživení odvětví cestovního ruchu bylo vytvoření Státního výboru pro cestovní ruch, vývoj právních předpisů upravujících turistické činnosti, licencování podniků, institucí, firem a společností v oblasti cestovního ruchu. V roce 1994 se zahájilo hodnocení hotelových a turistických podniků, byl organizován první tursalon «Ukrajina-94». V práci tursalonu se zúčastnilo 79 firem z 26 zemí Evropy, Asie, Afriky, Severní Ameriky a 226 tuzemských firem.

Samozřejmě, že všechna nařízení přispěla k růstu v oblasti cestovního ruchu na Ukrajině a již v roce 1994 počet turistů, kteří přijeli do země, čtyřikrát překročil úroveň roku 1992.

Turistické zdroje nejsou dnes zdaleka využívány v plné míře. Výzkumy svědčí o tom, že únosná kapacita přírodních zdrojů Ukrajiny s ohledem na možné zatížení a požadavky ochrany životního prostředí je asi 50 milionů, zatímco míra využívání domácích turisticko-rekreačních zdrojů Ukrajiny skutečně rovná 7 – 9 %.

To je způsobeno těmito důvody:

- Nedostatek finančních prostředků na marketing cestovního ruchu na Ukrajině;
- Potřeba získat vízum pro vstup na Ukrajinu způsobuje první negativní postoj potenciálních turistů;
- Existence různých překážek pro turisty: zastaralá letadla a opuštěná letiště, pomalé a nekomfortní vlaky a autobusy apod.

Koncem 19. století vznikly první turistické kanceláře, které provozovaly organizaci cestovního ruchu. V roce 1896 byla založena první Jaltská Cestovní kancelář. Na konci 19. století byly vytvořeny podobné organizace v Galicijnu (Lvov, Chernovtsy, Pereshl).

Od vyhlášení Ukrajiny nezávislým státem a formování tržního hospodářství začala nová fáze ve vývoji rekreačního a turistického hospodářství. V první řadě byla eliminována kontrola Moskvy nad Ukrajinou a příslušné orgány bývalého republikánského řízení se staly soběstačnými a začaly provádět svou nezávislou politiku.

V září roku 1995 byl přijat Zákon Ukrajiny „o cestovním ruchu“, který vymezil strategickou linii a konkrétní cíle rozvoje turistického odvětví. Tímto zákonem byla turistická činnost zavedena do právní oblasti.

V roce 1997 byla zřízena Národní rada pro cestovní ruch, která spojil úsilí ministerstev a úřadů, společenských organizací pro rozvoj cestovního ruchu, zlepšení mechanismu státní regulace a dalších sektorů ekonomiky.

V roce 1997 byla Ukrajina přijata do Světové turistické organizace (WTO).

1.4.4 Trh cestovní kanceláře na Ukrajině

Cestovní ruch je důležitým odvětvím ekonomiky Ukrajiny. Ročně Ukrajinu navštíví přes 20 milionů turistů, především z Ruska a východní Evropy, a také ze západní Evropy a USA. Struktura příjezdového cestovního ruchu je následující: Společenství nezávislých států (SNS) – 11,9 milionů lidí (63 % z celkového příjezdového toku), země EU – 6,3 milionu (33%), ostatní země – 0,6 milionů lidí (4%).

Tabulka 3: 10 zemí, jejichž občané nejvíce navštívili Ukrajinu v roce 2016

Stát	Počet
Moldávie	4,3 mil.
Bělorusko	1,8 mil
Rusko	1,5 mil.
Maďarsko	1,3 mil.
Polsko	1,2 mil.
Rumunsko	0,8 mil.
Slovensko	0,4 mil.

Izrael	0,2 mil.
Turecko	0,2 mil.
Německo	0,2 mil.

Pramen: vlastní zpracování, 2021

Rozsah turistických zájmů na Ukrajině zahrnuje jak aktivní formy odpočinku a sportovního cestovního ruchu, tak druhy horolezectví a zimních sportů, i expedice, kde je předmětem poznání je bohatá archeologická a náboženská historie země, její kultura a příroda.

Podle jednotlivých údajů je na Ukrajině registrováno více než 5 tisíc cestovních kanceláří. Z nich téměř všichni deklarují, že tvoří produkt cestovního ruchu. Nicméně, jenom některé z nich se zabývají provozovatelskou činností v klasickém chápání tohoto slova. Většina firem v praxi plní roli velkoobchodníků, kteří kupují od zahraničních operátorů produkt cestovního ruchu a přidávají určité služby, především dopravní.

Podle UNWTO, vstoupila Ukrajina do první desítky žebříčku mezinárodního cestovního ruchu v počtu návštěv, které se umístily na 7. místě v roce 2008.

1.4.5 Rozdělení a funkce cestovních kanceláří

Cestovní kanceláře dle zaměření jejich činnosti v České republice lze rozdělit na všeobecné cestovní kanceláře a specializované cestovní kanceláře.

Všeobecné cestovní kanceláře poskytují služby cestovního ruchu v plném rozsahu, mají příslušný pracovní tým, zařízení a sortiment.

Specializované cestovní kanceláře získávají vyšší kvality služeb díky zaměření na konkrétní oblast, činnost nebo specializací na určitý cílový segment.

Příklady specializovaných CK:

- CK zabývající se domácím cestovním ruchem;
- CK zaměřené na skupinové pobyty, zájezdy, akce s dětmi a mládeží;
- CK zaměřené na poznávací a tematické zájezdy.

Dále rozlišujeme CK podle různých hledisek, zejména:

- podle územního hlediska – příjezdový a výjezdový cestovní ruch;
- podle klientely – např. Seniors, rodiny s dětmi, školní skupiny;
- podle sezónnosti – celoroční nebo sezónní provoz CK;
- podle velikosti – malé, střední nebo velké CK.

Podle specifik fungování na trhu cestovního ruchu Ukrajiny se rozlišují jenom 4 hlavní typy cestovních kanceláří:

1. Cestovní kancelář masového trhu je nejznámějším typem CK. Podstatou činností tohoto typu je formování, nákup a prodej zájezdů do dobře známých turistických center a středisek.
2. Cestovní kanceláře specializující se na určitý segment turistického trhu jsou nejčastějším typem cestovních kanceláří, které lze rozdělit do několika kategorií:
 - CK, které nabízejí balíčky pro určitou kategorii spotřebitelů (například pro mládež, vědce, podnikatele, páry, atd.);
 - CK, které nabízejí balíčky do určitých destinací (například do Anglie, Francie, Maďarska, Švýcarska, Rakouska, atd.);
 - CK, které nabízejí balíček služeb cestovního ruchu v některých turistických centrech (například Mallorca, Costa Del Sol Resort, Antalya atd.);
 - CK, které nabízejí produkty cestovního ruchu spojené s přepravou klientely na konkrétní způsob dopravy (např. parníky, vlaky, letadla);
 - CK nabízející specifické zájezdy (safari, rafting, potápění atd.).
3. Cestovní kanceláře na domácím trhu (domestic), které prodávají zájezdy v rámci země pobytu, to znamená, že cestovní ruch je realizován na národní úrovni.
4. Cestovní kanceláře zahraničního trhu (international) vytvářejí balíčky a prodávají je do různých zemí. Nejčastěji se jejich činnosti spojují se zeměmi, ze kterých přijíždí větší množství turistů.

Mezi hlavní funkce cestovních kanceláří jak v České republice, tak na Ukrajině patří:

- Zkoumání potřeb potenciálních turistů na zájezdy a turistické programy;
- Vypracování tras a slibných programů služeb pro turisty;
- Interakce s poskytovateli služeb;
- Kalkulace zájezdu a stanovení ceny;

- Realizace zájezdů;
- Zajištění turistů potřebnými a speciálními vylepšeními, suvenýry a propagačními, informačními produkty;
- Příprava, výběr a jmenování odborníků na cestovních trasách (průvodci, instruktoři, průvodci-překladaelé atd.);
- Reklamní a informační práce na propagaci turistického produktu spotřebitelům;
- Kontrola kvality, spolehlivosti a bezpečnosti turistických služeb.

1.4.6 Klíčové subjekty tvorby produktu cestovní kanceláře

Subjekty tržních vztahů v rámci cestovního ruchu jsou organizátoři (cestovní kanceláře) a prodejci (touroperátoři a cestovní agentury), které prodávají produkty cestovního ruchu. Jejich kontrahenty – poskytovatelé služeb (hotely, restaurace, dopravci) a kupující (spotřebitele). Spotřebitelé si zase mohou koupit jak komplex cestovních produktů, tak jednotlivé služby.

Klíčovými subjekty v oblasti cestovního ruchu, které spolupracují při vývoji a realizaci produktů cestovního ruchu, poskytování a spotřebě služeb cestovního ruchu jsou:

- Organizátor a velkoobchodní prodejce zájezdů – cestovní kancelář (touroperátor)
- Realizátor turistických služeb (kontrahent) – zákazníky a společnosti, které poskytují jednotlivé služby, na ubytování, stravování, dopravu, exkurze, pojištění, služby spojené s zařízením zahraničních pasů a víz atd.; působí jako domácí nebo zahraniční protistrana, která dodává cestovním kancelářím služby, které jsou součástí zájezdu;
- Prodejce – cestovní agentura;
- Průvodci – překladaelé, průvodci, sportovní instruktoři a další odborníci a cestovní doprovod - fyzické osoby, které vykonávají činnosti související s cestovním doprovodem, kromě jednotlivců, kteří pracují na odpovídajících pozicích podniků, institucí, organizací, kteří jsou ve vlastnictví nebo které obstarávají objekty návštěvy;
- Fyzické osoby, které nejsou podnikatelskými subjekty a poskytují služby dočasného ubytování (bydlení), stravování a podobně.
- Turista (spotřebitel) – každá fyzická osoba, která používá, nakupuje nebo zamýšlí koupit služby cestovního ruchu pro uspokojení vlastních potřeb.

2. Praktická část

2.1 Cestovní kancelář a cestovní agentura

2.1.1 Cestovní kancelář v České republice

Legislativa České republiky vymezuje cestovní kancelář (dále jen CK) jako podnikatele, který je na základě koncese oprávněn organizovat, navrhnout a prodávat zájezdy nebo zprostředkovávat s tím spojené cestovní služby. Tato definice pojmu je zahrnuta v ustanovení § 2 zákona č. 159/1999 Sb. o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. Předmětem této koncesované živnosti je podle přílohy č. 3 k živnostenskému zákonu provoz cestovní kanceláře.

Provozovatelem CK je také osoba, která má v době podpisu cestovní smlouvy bydliště nebo pracoviště v jiné zemi Evropské Unie nebo v jiném státě, který je součástí Evropského hospodářského prostoru.

CK se sídlem na území jiného státu, musí vykonávat svou činnost na základě oprávnění tohoto státu k provozování CK a musí mít pojištění záruky pro případ úpadku CK.

Cestovní kancelář na základě zákona č. 159/1999 Sb. může:

- Nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu.
- Organizovat kombinace služeb cestovního ruchu a prodej jiné cestovní kanceláři.
- Zprostředkovat prodej zájezdů pro další cestovní kanceláře.
- Prodávat věci související s cestovním ruchem.

Cestovní kancelář v České republice má dle § 9 zákona č. 159/1999 Sb. následující povinnosti:

- Musí mít uhrazen příspěvek do garančního fondu;
- Sjednat pojištění pro případ úpadku anebo sjednatu bankovní záruku;
- Je povinná udržovat limit pojistného plnění pro případ pojistné události;
- Nemůže být zprostředkovatelem při prodeji zájezdu osobě, která není cestovní kanceláři;

- Je povinná regulovat v obchodních podmínkách účtování záloh za zájezdy a termíny doplatků zaplacení ceny před začátkem zájezdu do jednotlivých cestovních nebo pobytových destinací;
- Je povinná uvést v provozovně a ve všech materiálech slovy „cestovní kancelář“;
- Na přání zákazníka CK je povinná předložit doklad o pojištění záruky pro případ úpadku nebo bankovní záruce;
- Při zprostředkování prodeje zájezdu pro jinou cestovní kancelář dodržet povinnosti uvedené v § 3 odst. 4;
- Při organizaci prodeje zájezdu pro jinou CK musí být ve veškerých materiálech uvedeno pro kterou CK je prodej zájezdu zprostředkováván.

Podle § 9a zákona č. 159/1999 Sb. je CK je povinná pravdivě, srozumitelně, zcela a správně sdělovat všechny skutečnosti, které mohou mít vliv na rozhodnutí zákazníka o koupi zájezdu.

Prodejce zájezdu musí poskytnout zákazníkovi informace o:

- hlavních náležitostech služeb cestovního ruchu:
 - určení cesty, trasy délky pobytu;
 - dopravní prostředky, jejich vlastnosti a kategorii
 - umístění, hlavní znaky a turistické kategorii;
 - stravování;
 - návštěvy, výlety nebo jiné služby zahrnuté v ceně zájezdu;
 - program zájezdu;
 - možnost uzavření individuální pojištění zákazníka;
 - jazyk, ve kterém budou poskytovány další služby cestovního ruchu;
 - služby, které budou poskytovány v rámci skupiny;
 - je cesta nebo pobyt obecně vhodný pro osoby se zdravotním postižením;
- identifikační údaje organizátora zájezdu;
- souhrnná cena za zájezd vč. daní a poplatků;
- způsoby platby, vč. zálohy a časový rozvrh pro zaplacení;
- minimální počet osob potřebných k uskutečnění zájezdu;
- pasové a vízové požadavky;
- podmínky odstoupení od smlouvy;

- pojištění pro uhrazení nákladů spojených s ukončením závazku ze smlouvy.

2.1.2 Cestovní kancelář na Ukrajině

Podle Zákona Ukrajiny „O cestovním ruchu“ jsou účastníky vztahů, které vznikají při výkonu turistické činnosti právnické a fyzické osoby, které vytvářejí produkt cestovního ruchu poskytující cestovní služby (přepravu, dočasné ubytování, stravovací, turistické, lázeňské, sportovní, zábavní a jiné služby), nebo provádějí zprostředkovatelské činnosti poskytování specifických a souvisejících služeb, a také občané Ukrajiny, cizinci a osoby bez státní příslušnosti ve prospěch nichž se provádí turistické aktivity.

Na základě zákona Ukrajiny o „Cestovním ruchu“ cestovní kancelář lze definovat jako právnické osoby, založené v souladu s právními předpisy Ukrajiny, pro které je výlučnou činností organizace a poskytování turistických produktů, prodej a poskytování turistických služeb, jakož i zprostředkovatelské činnosti pro poskytování konkrétních a souvisejících služeb a které získaly povolení k činnosti touroperátora.

Dále jsou uvedené povinnosti cestovní kanceláře na Ukrajině:

- vykonávat činnosti v oblasti cestovního ruchu, které podléhají licencování, pouze při existenci licence;
- zapojit do poskytování turistických služeb osoby, které splňují příslušné kvalifikační požadavky stanovené zákonem;
- poskytovat turistům potřebné informace o turistických službách, právech, odpovědnosti a pravidlech chování turistů, pojistných podmínkách, náhradě škod, podmínkách odmítnutí služeb, pravidlech vízových cel, překročení státní hranice a dalších informacích stanovenou tímto zákonem;
- poskytovat cestovní služby v objemech a v termínech vyplývajících ze smlouvy;
- dodržovat požadavky zákona o zajištění bezpečnosti turistů, ochraně turistických zdrojů Ukrajiny a životního prostředí;
- vést účetnictví a další dokumentaci stanovenou zákonem, poskytovat účetní a statistické hlášení předepsaným způsobem;
- nahradit předepsaným způsobem škody způsobené turistům, jiným osobám a životnímu prostředí.

Na rozdíl od České republiky, zákon Ukrajiny „O cestovním ruchu“ také vymezuje povinnosti turistů, zejména:

- neporušovat práva a oprávněné zájmy ostatních, požadavky zákonů platných v hostitelské zemi;
- dodržovat celní, hraniční, hygienická a jiná pravidla;
- respektovat politický a sociální systém, tradice, zvyky, náboženské víry země;
- chránit životní prostředí, pečlivě zacházet s předměty přírody a kulturním dědictvím v zemi dočasného pobytu;
- dodržovat podmínky a pravidla stanovená ve smlouvě o poskytování turistických služeb;
- poskytovat osobní údaje v rozsahu potřebném pro realizaci turistického produktu;
- při cestování dodržovat osobní bezpečnostní pravidla;
- plnit další povinnosti stanovené právními předpisy Ukrajiny a právními předpisy země dočasného pobytu.

2.1.3 Cestovní agentura v České republice

Provozovatel cestovní agentury (dále jen CA) je podnikatel, který provozuje na základě živnosti volné „s předmětem podnikání výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona – obor činnosti provozování cestovní agentury a průvodcovské činnosti v oblasti cestovního ruchu“. [1]

Cestovní agentura dle zákona 159/1999 Sb. nesmí zprostředkovávat prodej zájezdu podle § 2 odst. 2 písm. d) pro subjekt, který není cestovní kancelář ve smyslu § 2 odst. 1. [1]

V rámci živnosti, CA může také prodávat předměty související s cestovním ruchem, především vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty.

CA také povinná označit provozovnu a veškeré materiály určené zákazníkovi slovy „cestovní agentura“.

Dále je povinná:

- Ve veškerých materiálech vždy informovat, pro kterou CK je prodej zájezdu zprostředkováván;
- Před uzavřením smlouvy o zájezdu předložit zájemci na jeho žádost k nahlédnutí doklad o pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře, pro kterou zprostředkovává prodej zájezdu; [2]

- Před prodejem zájezdu pro zahraniční CK naléhavě informovat Ministerstvo pro místní rozvoj, včetně informace o rozsahu pojištění záruky pro případ úpadku CK nebo jiné formy poskytování takových zájezdů;
- Při organizaci prodeje zájezdu pro CK, vytvořenou na území jiného státu, na žádost žadatele poskytnout popis oprávnění k provozování CK, včetně jeho ověřeného překladu, a informovat žadatele o rozsahu pojištění záruky pro případ úpadku CK.

2.1.4 Cestovní agentura na Ukrajině

Cestovní kanceláře nejčastěji zajišťují komunikaci se spotřebiteli prostřednictvím cestovních agentur. Cestovní agentury na základě smlouvy obdrží od cestovních kanceláří práva na zabezpečení vzniklého produktu cestovního ruchu. Sada funkcí cestovní agentury závisí na dohodě s cestovní kanceláří.

Podle Zákona Ukrajiny „O cestovním ruchu“ cestovní agentura je právnická osoba založená v souladu s právními předpisy Ukrajiny, jakož i fyzická osoba - podnikatelský subjekt zabývající se zprostředkovatelskými činnostmi v oblasti prodeje turistických produktů cestovních kanceláří a turistických služeb jiných subjektů cestovního ruchu, jakož i zprostředkovatelské činnosti při provádění konkrétních a souvisejících služeb.

Podle formy organizace mohou cestovní agentury být:

- a) samostatné podniky, které spolupracují s jednou nebo více cestovními kancelářemi na základě vzájemných dohod;
- b) cestovní byro jsou cestovní agentury, které poskytují převážně exkurzní služby a mohou spolupracovat s CK a CA jiných druhů.

Proces interakce mezi cestovní agenturou a cestovní kanceláří má podobu:

- veřejné nabídky CK;
- uzavření smlouvy mezi CK a CA;
- rozesílání CK nabídky v podobě ceníků a propagačních materiálů;
- potvrzení objednávky cestovním CK a fakturace;
- zaplacení účtu cestovní agenturou a předání veškerých cestovních dokladů zákazníkům cestovní kanceláří.

2.1.5 Výhody a nevýhody nákupu u CK/CA, klíčové rozdíly

Jak v České republice, tak na Ukrajině je možné koupit si zájezd prostřednictvím CK a CA. V níže uvedených tabulkách je znázorněno výhody a nevýhody nákupu zájezdu u CK a CA a také jejich základní odlišnosti.

Hlavní rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou je, že cestovní agentura nesmí vytvářet a pod svým jménem prodávat zájezdy, cestovní agentura je na trhu pouze v roli zprostředkovatele prodeje základních a doplňkových služeb cestovního ruchu.

Tab. 1: Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou v České republice

	<i>Cestovní kancelář</i>	<i>Cestovní agentura</i>
Živnost	Koncesovaná	Ohlašovací volná
Tvorba a prodej zájezdu	ano	ano (ale nesmí je prodávat pod svým jménem)
Nabídka a prodej spojených cestovních služeb	ano	ano (oprávněná pouze zprostředkovávat)
Pojistná smlouva proti úpadku	ano	ne
Povinnost úhrady poplatku do garančního fondu	ano	ne
Prodej samostatných služeb	ano	ano
Určení provozovny, reklamních a jiných materiálů	ano	ano
Informační povinnost vůči zákazníkovi	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Jak bylo uvedeno výše, rozdílem mezi CK a CA je, že provozování CK je živnost koncesovaná, a provozování CA ohlašovací volná. Další odlišnosti je, že oproti CK, CA nemusí mít pojištění proti úpadku a hradit poplatek do garančního fondu.

Tab. 2: Rozdíl mezi cestovní kanceláří a cestovní agenturou na Ukrajině

	<i>Cestovní kancelář</i>	<i>Cestovní agentura</i>
Živnost	Právnícká osoba	Právnícká osoba Fyzická osoba
Tvorba a prodej zájezdu	ano	ano (ale nesmí je prodávat pod svým jménem)
Nabídka a prodej spojených cestovních služeb	ano	ano (oprávněná pouze zprostředkovávat)
Pojistná smlouva proti úpadku	ano	ano
Povinnost úhrady poplatku do garančního fondu	neexistence garančního fondu	
Prodej samostatných služeb	ano	ano
Určení provozovny, reklamních a jiných materiálů	ano	ano
Informační povinnost vůči zákazníkovi	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Rozdílem mezi CK a CA na Ukrajině je, že CK může provazovat pouze jako právnická osoba, a CA může provazovat jak právnická osoba, tak fyzická osoba. Většina rozdílů je stejná jako v České republice, ale na rozdíl od České republiky musí mít CA na Ukrajině pojistnou smlouvu proti úpadku.

Tabulka 3 – Výhody a nevýhody nákupu u CK/CA

	Výhody	Nevýhody
Nákup zájezdu u CK	<ul style="list-style-type: none"> • Přímá vyjednávací hodnota • Peníze svěříte přímo organizátorovi zájezdu 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezená nabídka zájezdů,
Nákup zájezdu u CA	<ul style="list-style-type: none"> • Výběr z mnoha možností zájezdů a cestovních kanceláří na jednom místě 	<ul style="list-style-type: none"> • Prostředník v toku informací a peněz

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

2.2 Legislativní rámec v oblasti cestovního ruchu v České republice

V roce 2018 došlo ke změně zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu.

V zásadě ten zákon není zákonem o cestovním ruchu, jak se někdy nazývá, protože neupravuje odvětví cestovního ruchu jako celku, ale pouze jeho konkrétní část.

Právní úprava je orientovaná hlavně na ochranu spotřebitele – klienta cestovní kanceláře ve vztahu ke koupi a realizaci zájezdu. Je to velice důležitý směr, protože v tomto případě se jedná o charakteristický druh podnikání se značným vlivem na jak na spotřebitele, tak na reputaci České republiky ve světě. Jedná se o specifický druh podnikání a vychází ze novelizované směrnice Evropské unie č. 2302/2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách. Zvláštností tohoto podnikání je především to, že je spojen s vydáváním významných částek peněz klientem předem a zájezd je poskytován především s delším pobytem v zahraničí. Podnikatel tak podle směrnice musí poskytnout dostačující důkazy, které zaručí vrácení přeplatku a repatriaci klienta v případě jeho insolvence.

Hlavním cílem zákona je tedy ochrana zákazníků cestovních kanceláří v případě jejich finančního úpadku v souladu s požadavky Směrnice, které jsou zahrnuty v českém právním řádě tímto zákonem.

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu obsahuje definice základních pojmů, provozování CK a CA, práv a povinností souvisejících s poskytováním zájezdu a některé další skutečnosti.

S ohledem na to, že určité oblasti související s cíle zákona jsou obvykle upraveny zvláštními právními předpisy, obsahuje zákon také dvě novely – novela občanského zákoníku (cestovní smlouva) a novela živnostenského zákona (druhy živností).

Zejména legislativně stanovené podmínky podnikání by měly přispět ke zlepšení činnosti příslušných podnikatelských subjektů. Zásadním principem zákonné úpravy je, že existující volná živnost byla nahrazena dvěma živnostmi:

1. Koncesovaná živnost (provozování CK) – musí být splněny zároveň všeobecné a zvláštní podmínky, které ukládá živnostenský zákon;
2. Živnost volná (provozování CA) – je nutno splnit pouze podmínky všeobecné.

2.3 Legislativní rámec v oblasti cestovního ruchu na Ukrajině

Pro legalizaci činnosti cestovní kanceláře je třeba zvolit typ organizace a právní formu budoucího podniku. Existují dvě možnosti:

- Společnost s ručením omezeným pro cestovní kancelář (právní osoba);
- Registrace cestovní kanceláře ve formě individuálního podnikání (fyzická osoba).

Cestovní kancelář poté uzavře dohodu s jiným subjektem na trhu cestovního ruchu, který bude zprostředkovávat realizace prodeje jejích služeb. Cestovní smlouvu lze nahradit voucherem. Uzavření smlouvy probíhá písemně nebo elektronicky podle zákona. Povinné položky v dokumentu jsou:

- 1) Termíny turistických služeb;
- 2) Popis kategorií a typů přepravních vozidel;
- 3) Informace o hotelech a dalších místech ubytování turistů, jejich adresa, kategorie a způsoby platby za hotelové služby;
- 4) Typy stravování
- 5) Program služeb pro turisty;
- 6) Exkurze a další doplňkové služby zahrnuté v ceně zájezdu;

- 7) Pojišťovna;
- 8) Pravidla pro překročení hranic státu a pobyt tam.

2.4 Pojištění proti úpadku v České republice

Pojištění proti úpadku ochraňuje zákazníky cestovních kanceláří, jestliže kancelář nemůže plnit své povinnosti vyplývající z cestovní smlouvy uzavřené s klientem z důvodu její úpadku. Takové pojištění je povinné pro získání náležité koncese.

Podrobnosti o pojištění proti úpadku vymezuje zákon č. 159/1999 Sb. o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu (§ 6), na základě něhož se pojištění vztahuje na případy, kdy cestovní kancelář nemůže z důvodu úpadku:

- zajistit klientovi dopravu, která byla zahrnuta v ceně zájezdu z místa pobytu zpátky do České republiky;
- vrátit klientovi zaplacenou zálohu případně cenu zájezdu, v případě že se předpokládaný zájezd neuskutečnil z vážných důvodů;
- v případě že zájezd se uskutečnil částečně, vrátit klientovi rozdíl mezi zaplacenou cenou zájezdu a konečnou cenou zájezdu.

Na základě toho lze konstatovat, že se v první řadě starají o zákazníky, kteří jsou na zájezdu v zahraničí a získávají služby cestovního ruchu poskytnuté cestovní kanceláří. V tomto případě jde především o repatriaci těchto zákazníků zpět do České republiky. Poté se řeší odškodnění zákazníků, kteří zaplatili zálohu na zájezd anebo jeho plnou cenu a doposud neodcestovali. Též tito zákazníci uplatňují nároky u kompetentní pojišťovny.

Výše náhrady záleží na pojistné částce výchozí cestovní kanceláře a plyne ze smlouvy mezi CK a pojišťovnou. Na uplatnění nároků má zákazník 6 měsíců, takže odškodnění náhrad by mělo nastat až po uplynutí této lhůty. Zákazník dostane zpět peníze za úhradu zájezdu nebo jejich část za nevyužité služby.

Před uzavřením cestovní smlouvy je nutné, aby se zákazník ujistil, zda cestovní kancelář má uzavřené povinné pojištění pro případ úpadku. Informace o tom, jestli má cestovní kancelář takovéto pojištění, může zákazník najít na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj anebo na webových stránkách pojišťoven, které toto pojištění vydávají.

Každá cestovní kancelář od kompetentní pojišťovny také získává certifikát prokazující uzavření pojištění. Proto si zákazník může zkontrolovat pojištění přímo v cestovní kanceláři. Zákazník se také může obrátit na Asociace cestovních kanceláří a obdržet potřebnou informace.

Tedy je opravdu důležité, aby zákazník předem ověřil, zda je cestovní kancelář pojištěna pro případ úpadku. A to se vztahuje i na cestovní agentury, které zájezdy poskytují.

Kateřina Petříčková, mluvčí Asociace českých cestovních kanceláří a agentur předvádí, že je nutné, aby cestovní agentura oznámila zákazníka s tím, kdo je organizátorem zájezdu a zda je pojištěn proti úpadku. „*Také cestovní agentura může zkrachovat, za zájezd však odpovídá vždy konkrétní cestovní kancelář*“. [8]

Se souhlasně daným Ministerstvem pro místní rozvoj poskytuje nyní pojištění cestovních kanceláří proti úpadku šest pojišťoven:

- Česká podnikatelská pojišťovna;
- ERV Pojišťovna, a.s.;
- Slavia Pojišťovna, a.s.;
- Generali Pojišťovna;
- Union pojišťovna;
- UNIQA pojišťovna;
- ČSOB pojišťovna, a.s.

2.5 Garanční fond cestovních kanceláří

Garanční fond cestovních kanceláří zaručuje, že zákazníci musí v případě úpadku cestovní kanceláře dostat všechny peníze uhrazené za zájezd nebo související cestovní služby. Prostředky z garančního fondu však budou vyplaceny pouze v případě, že sjednaný limit pojistného plnění není dostatečný k pokrytí právních nároků zákazníků.

Každý držitel aktivního živnostenského oprávnění k provozování koncesované živnosti „Provozování cestovní kanceláře“ je povinen přispívat do garančního fondu; při přerušení provozování se poplatek neplatí.

Příspěvek do garančního fondu se vyplácí jednou ročně.

Příspěvek CK do garančního fondu pro rok 2020 byl stanoven ve výši 0,05 % ze základu.

„Základem jsou pak roční plánované tržby (pro rok 2020) cestovní kanceláře z prodeje zájezdů a z prodeje služeb cestovního ruchu, které jsou součástí spojených cestovních služeb. Pokud ale mají být tyto tržby nižší než tržby dosažené cestovní kanceláří v předchozím roce, pak jsou základem pro výpočet ročního příspěvku tržby prodeje zájezdů a z prodeje služeb cestovního ruchu, které jsou součástí spojených cestovních služeb v předchozím roce (tj. 2019)“. [9]

Plán tržeb je určen každým podnikatelem v závislosti na jeho odhadech a zkušenostech. Tržbou je jakákoli platba, která byla v daném roce skutečně přijata, ať už je to záloha, příplatek nebo plná platba.

„Povinnost cestovní kanceláře uhradit příspěvek do garančního fondu je dána přímo zákonem a není podmíněna předpisem či jinou výzvou (jako např. u složek na zaplacení daně z nemovitých věcí.“ [9]

“Vyhláškou č. 372/2020 Sb., o výši ročního příspěvku cestovní kanceláře do garančního fondu pro rok 2021, byl roční příspěvek stanoven ve výši 0 % ze základu. Stávající cestovní kanceláře ani nově vznikající cestovní kanceláře, které podají žádost o koncesi po 31. prosinci 2020, tak žádný příspěvek do garančního fondu neodvádějí.” [10]

Na rozdíl od České republiky, v Ukrajině neexistuje garanční fond cestovních kanceláří. Ale bylo navrženo vytvoření „garančních fondů“ za spolupráce cestovních kanceláří, bank a pojišťoven. V takové situaci je vhodná iniciativa samoregulačních orgánů, například Ligy pojištění organizace Ukrajiny, příslušných ministerstev a agentur, které by mohly vytvořit regulační a právní předpisy, a dále zajistit dohled nad jejich plněním.

Perspektivní směr vývoje podnikatelského pojištění je vznik pojistného trhu VIP-klientů cestovních kanceláří, které budou mít možnost udělat souhrnné pojištění: pojištění vkladu, platební karty, osobní zdravotní pojištění, úrazové pojištění a povinné pojištění celého komplexu služeb cestovního ruchu. V budoucnu lze předpokládat zavedení kombinovaných slevových platebních karet, kde služby bankovní, pojišťovací a turistické budou sloučeny v jeden produkt, aby vyhovovaly potřebám zákazníků, kteří nejsou omezeni finančně a oceňují kvalitu a komfort.

V poslední dobu stále více majitelů cestovních kanceláří dospělo k závěru, že je třeba rozvíjet programy jednání rizik se zapojením profesionálů. Navzdory značnému úspěchu

tuzemských pojišťoven v oblasti cestovního pojištění existuje řada problémů, kterým čelí jak pojišťovny, tak spotřebitelé pojišťovacích služeb.

2.6 Vlastnosti pojištění v cestovním ruchu na Ukrajině

S cílem zajistit zákonná práva občanů – spotřebitelů služeb cestovního ruchu CK a CA jsou povinné podle zákona č. 15 Ukrajiny „O cestovním ruchu“ mít finanční zajištění pro ochranu klienta před úpadkem. Tento požadavek je dán vůlí zákonodárců chránit práva a oprávněné zájmy turistů v případě insolvence nebo úpadku cestovní kanceláře nebo cestovní agentury. Takové škody souvisejí s neplněním povinností cestovní kanceláře nebo cestovní agentury vůči turistovi v podobě neposkytnutí nebo nesprávného poskytnutí turistických služeb v souladu s podmínkami smlouvy o turistických službách. Takové finanční zajištění může mít formu bankovní záruky anebo jiné úvěrové instituce.

Minimální výše finančního zajištění cestovní kanceláře pro případ úpadku by měla být částka odpovídající nejméně 20 000 EUR na vlastním účtu. Výše finančního zajištění cestovní kanceláře, která poskytuje služby výhradně pro domácí cestovní ruch, by měla činit částku odpovídající nejméně 10 000 EUR. Minimální výše finančního zajištění cestovní agentury by měla být částka odpovídající nejméně 2 000 EUR.

Specifika pojištění v cestovním ruchu se vztahují pak přímo na turistu. Platí následující druhy pojištění:

- Zdravotní pojištění;
- Úrazové pojištění;
- Pojištění majetku;
- Pojištění v případě zpoždění dopravy;
- Asistence;
- Pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel apod.

Jedním ze základních druhů pojištění v cestovním ruchu je zdravotní pojištění, které v podstatě pokrývá veškeré náklady na lékařské služby, ošetření pacienta, hospitalizaci, nákup léků, péči o pacienta, a v případě úmrtí v zahraničí - přepravu těla.

Neméně důležité je úrazové pojištění. Za pojistnou událost se považuje: smrt pojištěného, k níž došlo v důsledku nehody v době platnosti pojistné smlouvy; zdravotní postižení, získané v důsledku nehody; částečná zdravotní invalidita v důsledku úrazu v době platnosti pojistné smlouvy.

Zákon č. 17 „O cestovním ruchu“ Ukrajiny, stanovuje, že cestovní pojištění (zdravotní a úrazové) je povinné a provádí se subjekty cestovního ruchu na základě dohody s pojišťovnami, které mají právo na provádění takové činnosti.

Subjekt cestovního ruchu, který poskytuje cestovní služby, je povinen zajistit pojištění turistů a osob, které je doprovázejí. K tomu může pojistnou smlouvu s pojišťovnou uzavřít sám turista nebo subjekt cestovní činnosti jako agent pojišťovny.

Zvláštním druhem pojištění je asistence. Toto pojištění poskytuje turistům vyslaným do zahraničí pomoc na místě v technických (opravy automobilů), hotovosti nebo jiných formách.

Asistence – seznam služeb (v rámci dohody), které jsou poskytovány v nezbytně nutném čase například ve formě finančních prostředků, a to prostřednictvím technické, lékařské a finanční pomoci.

Předmětem pojištění odpovědnosti vlastníků motorových vozidel je jejich občanská odpovědnost za případné poškození jiných osob při dopravní nehodě. Vzniklé hmotné škody a náklady vyplývající z ublížení na zdraví poškozeným občanům jsou hrazeny pojišťovnou.

V mezinárodní pojišťovací činnosti je pojištění odpovědnosti vlastníků motorových vozidel známé pod názvem "Zelená karta".

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že stejně jak v České republice, tak na Ukrajině existují zákony, které vyžadují pojištění cestovních kanceláří. Ale rozdílem je to, že v České republice je povinné pojištění proti úpadku cestovních kanceláří, a na Ukrajině je povinné poskytování úrazového a zdravotního pojištění zákazníkům a existence finančního zajištění CK proti úpadku.

2.7 Podmínky pro založení cestovní kanceláře v ČR

„Podnikatelské subjekty, které se rozhodnou provozovat cestovní kancelář, by měly v první řadě vědět, že se jedná dle zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, o živnost koncesovanou.“ [6]

„Živností je ve smyslu § 2 živnostenského zákona soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“ [6]

O koncesi mohou požádat fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky. Bydlištěm na území České republiky se pro účely živnostenského zákona rozumí trvalý pobyt na jejím území.

Žadatel koncese musí splnit všeobecné a zvláštní podmínky provozování. Všeobecnými podmínkami živnosti fyzickými osobami jsou:

- Plná svéprávnost;
- Bezúhonnost.

Pokud žadající osoba nespĺňuje zákonem žádanou odbornou způsobilost, je možné zvolit odpovědného zástupce. Podle zákona 455/1991 Sb. odpovědný zástupce je fyzická osoba zvolena podnikatelem, „*kterému odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k němu ve smluvním vztahu*“. [29] Žadatel o koncesi, případně odpovědný zástupce musí splnit podmínky pro provozování živnosti:

- vysokoškolské vzdělání v rámci vzdělávacího programu a specializace zaměřené na cestovní ruch, nebo
- vyšší odborné vzdělání v oboru orientovaném na cestovní ruch, nebo
- střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru orientovaném na cestovní ruch, nebo
- vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, nebo
- vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo
- střední vzdělání s maturitní zkouškou a 6 let praxe v oboru, nebo

- osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost, nebo
- doklad o profesní kvalifikaci pro provozování cestovní kanceláře podle zvláštního právního předpisu*) a 2 roky praxe v oboru, nebo
- doklady podle § 7 odst. 5 písm. b),c), f), g), h) nebo i) živnostenského zákona. [7]

2.8 Podmínky pro založení cestovní kanceláře na Ukrajině

Otevření cestovní kanceláře na Ukrajině začíná registrací právnické osoby. Po registraci právnické osoby je za účelem získání práva poskytovat služby pro vydávání cestovních dokladů pro turisty nutné získat povolení k provozování turistické činnosti.

Žádající osoba musí splňovat zákonem stanovené podmínky:

Podle zákona Ukrajiny č. 222 „O licencování obchodních aktivit“ žádající osoba musí splňovat tyto podmínky:

- Vysokoškolské vzdělání v oboru;
- Vysokoškolské vzdělání v jiném oboru a 3 roky praxe v oboru cestovního ruchu.

Licenční podmínky pro podnikání v cestovním ruchu jsou schváleny usnesením kabinetu ministrů z 11. listopadu 2015. Konkrétně dokument stanoví požadavky na umístění prostoru cestovní kanceláře, kvalifikační požadavky na vedoucího a zaměstnance, finanční zajištění a cestovní pojištění.

Zákonem č. 15 Ukrajiny „O cestovním ruchu“ také jsou uvedené podmínky kdo nesmí provozovat činnost CK, zejména:

- osoba, která je v zákonem stanoveném pořadí uznána jako nezpůsobilá nebo jejíž způsobilost je omezena;
- osoba, která má trestní rejstřík za trestné činy v oblasti cestovního ruchu, není zrušena nebo nesplacena v zákonem stanoveném pořadí;
- zbavena práva zastávat určité pozice nebo vykonávat určitou činnost podle verdiktu soudu, který pokračuje;
- osoba, s níž je rozvázána pracovní smlouvu podle článků 40 (2 položky (v č. nedostatečná kvalifikace v oblasti cestovního ruchu), 3 (v oblasti cestovního

ruchu), 8), 41 (body 1 - 2) Kodexu zákonů o práci na Ukrajině (v průběhu posledních pěti let);

Z výše uvedeného vyplývá, že založit CK v ČR může osoba nejen s vysokoškolským vzděláním v oboru, ale i se středoškolským vzděláním v oboru bez nutnosti praxe. Pokud je osoba vzdělána na středoškolské i vysokoškolské úrovni mimo obor je praxe ve stanovené výši požadována. Na Ukrajině středoškolsky vzdělaná osoba o provozování CK požádat na rozdíl od ČR nemůže a při vysokoškolském vzdělání v jiném oboru je na rozdíl od ročního požadavku praxe v ČR požadována na Ukrajině praxe v délce 3 let. Na rozdíl od České republiky, na Ukrajině nelze zvolit odpovědného zástupce. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že podmínky na Ukrajině značně omezují okruh potenciálních zájemců o provoz CK.

2.9 Proces založení cestovní kanceláře v České republice

2.9.1 Podání žádosti o koncesi na živnostenský úřad

Žadatel je zavázán doložit místně příslušnému Živnostenskému úřadu dokumenty potvrzující, že splňuje všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti stanovené zákonem, a další dokumenty nezbytné k vydání stanoviska Ministerstva pro místní rozvoj.

Tyto dokumenty stanovuje § 5 odst. 2 cit. zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu.

Žadatel o koncesi musí předložit:

- 1) Žádost o koncesovanou živnost na příslušném formuláři;
- 2) Výpis z evidence Rejstříku trestu o bezúhonnost;
- 3) Originál smlouvy s pojišťovnou o pojištění v rozsahu stanoveném v § 6 až 8 zákona;
- 4) Dokument potvrzující odbornou způsobilost podnikatele nebo jeho odpovědného zástupce;
- 5) Prohlášení odpovědného zástupce;
- 6) Dokument potvrzující právní důvod užívání prostor;

- 7) Zakládá-li organizační složku závodu, pak také dokument potvrzující, že má závod mimo Českou republiku, a doklady o jeho provozování;
- 8) Doklad o uhrazení správního poplatku;
- 9) Podnikatelský záměr;
- 10) Předpokládaný datum zahájení činnosti;
- 11) Čestné prohlášení, „zda v posledních 5 letech nebylo zrušeno živnostenské oprávnění k provozování cestovní kanceláře nebo cestovní agentury z důvodu porušení povinností uložených zákonem nebo z důvodu jejího úpadku, a to jak fyzické tak právnické osobě, která je žadatelem, nebo fyzické osobě, jejímž statutárním orgánem byla osoba, která je žadatelem, nebo statutárním orgánem právnické osoby, která je žadatelem“. [6]

K udělení koncesované živnosti je potřeba vyplnit jednotný registrační formulář, pomocí kterého je možné podat žádost o koncesi na Živnostenském úřadě a učinit oznámení o začátku podnikatelské činnosti na správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a v případě zřízení nového pracovního místa také na Úřadu práce. V žádosti se uvádí tyto údaje:

- Jméno a příjmení, případně obchodní firmu;
- Státní občanství;
- Bydliště;
- Rodné číslo, datum narození, místo narození a rodné příjmení;
- Údaje odpovědného zástupce;
- Předmět podnikání;
- Sídlo;
- Identifikační číslo osoby;
- Provozovna;
- Titul nebo vědeckou hodnost;
- Zda CK bude vytvářet zájezdy anebo bude zprostředkovávat spojené cestovní služby, anebo oboje.

Žadatel koncese je povinný uhradit správní a jiné poplatky, zejména:

- 1 000 Kč za přijetí žádosti při vstupu do živnostenského podnikání;

- 500 Kč za přijetí jiné žádosti bez ohledu na to, zda žadatel žádá o jednu živnost nebo o více živností;
- 50 Kč za přijetí podání kontaktním místem.

2.9.2 Posouzení žádosti živnostenským úřadem

Živnostenský úřad podanou žádost o koncesi posoudí. Pokud Živnostenský úřad zjistí, že podmínky žádosti o koncesi nejsou splněny, požádá v souladu s § 51 živnostenského zákon podnikatele „*ve lhůtě 30 dnů od doručení žádosti k odstranění závad a stanoví přiměřenou lhůtu k jejich odstranění, nejméně však 15 dnů*“. [6] Tuto lhůtu může ze závažných důvodů živnostenský úřad na žádost podnikatele opět prodloužit. Lhůta pro rozhodnutí o koncesi nezaniká dnem uvedeným v žádosti. Za podmínky, že žadatel chyby napraví ve stanovené nebo prodloužené lhůtě, by měl živnostenský úřad začít s posuzováním žádosti. Pokud žadatel tyto nedostatky neopraví, živnostenský úřad proces zastaví.

2.9.3 Posouzení žádosti Ministerstvem pro místní rozvoj

V případě, že živnostenský úřad oznámí, že je žádost o udělení koncese správná, předloží ji dle § 52 Živnostenského zákona Ministerstvu pro místní rozvoj, které je povinno poskytnout rozhodnutí do 30 dnů od doručení žádosti. „*Ministerstvo pro místní rozvoj předložené doklady posoudí a sezná-li, že jsou v souladu s § 5 odst. 2 zákona č. 159/1999 Sb. vydá kladné stanovisko ve smyslu § 5 odst. 3 cit. zákona. Jestliže pojistná smlouva nesplňuje podmínky uvedené v § 6 až 8 cit. zákona či došlo ke skutečnostem uvedeným v § 5 odst. 4 písm. b cit. zákona vydá Ministerstvo pro místní rozvoj záporné stanovisko ve smyslu § 5 odst. 4 cit. zákona. Stanoviskem Ministerstva pro místní rozvoj je živnostenský úřad vázán*“. [6]

Z toho plyne, že pro vydání koncese je nutný souhlas příslušného ústředního orgánu státní správy, v tomto případě Ministerstva pro místní rozvoj. Tento proces zpravidla trvá až dva měsíce.

2.10 Proces založení cestovní kanceláře na Ukrajině

2.10.1 Registrace firmy

Organizace podnikání v cestovním ruchu začíná registrací podnikatelské aktivity. V oblasti cestovního ruchu bude výběr organizační a právní formy přímo záviset na tom, jaká činnost je zvolená: cestovní kancelář nebo cestovní agentura.

Cestovní kancelář může vykonávat svoji činnost v jakékoli formě (právnícká osoba nebo fyzická osoba), ale cestovní agentura se musí provozovat výlučně formou právnícké osoby.

Osoba, která má v úmyslu získat turistickou licenci musí předložit následující dokumenty:

- Řádně vyplněná žádost o vydání licence;
- Originál výpisu z Jednotného státního rejstříku právníckých osob a fyzických osob;
- Bankovní záruka: minimální částka – 20 000 EUR (výjimku mají cestovní kanceláře, které poskytují služby pouze na vnitřní a domácí cestovní ruch, v takovém případě je bankovní záruka je minimálně 10 000 EUR);
- Pojistná smlouva o povinném pojištění turistů (zdravotní a úrazové pojištění)
- Smlouva o pronájmu prostor nebo informace o dostupnosti vlastního prostoru.

Pro registraci fyzické osoby stačí vyplnit registrační formulář, předložit státnímu registrátorovi pas a osvědčení o udělení individuálního daňového čísla. Podstatnou nevýhodou této formy podnikatelské činnosti je však to, že podnikatel je odpovědný za své závazky vůči všem svým majetkům.

Pro registraci právnícké osoby je potřeba ještě doložit rozhodnutí zakladatelů o založení právnícké osoby (originál nebo kopii).

Pro založení společnosti s ručením omezeným lze použít Modelové charty, která umožňuje snížit jak náklady, tak počet vyžadujících dokumentů k registraci.

2.10.2 Výběr formy zdanění

Při organizaci turistické činnosti je třeba zvolit systém placení daní – obecné nebo zjednodušené (jednotná daň). Výhody obecného daňového systému:

- Daňové platby jsou prováděny ze zisku sníženého o míru výdajů, které vznikly v účetním období;
- Možnost najmout libovolný počet pracovníků;
- Žádné omezení ohledně výše příjmu.

Jedinou nevýhodou je těžkopádnost daní a účetnictví a potřeba mít prvotřídního účetního, který zvládne všechny úkoly.

Daňový poplatek pro FO je 15 %, pokud je průměrný měsíční zisk cestovní kanceláře vyšší než desetinásobek oficiální minimální mzdy. Zdaněn je pouze čistý příjem – rozdíl mezi ziskem a výdaji podnikatele potvrzeným dokumentem. Sazba daně z příjmu PO na stejném systému je stanovena na 18 % základu daně.

Cestovní kanceláře (PO) mohou platit jednotnou daň, přičemž jsou zařazeny do 2. a 3. skupiny plátců daně. Fyzické osoby patří do 2. skupiny, pokud jsou splněny požadavky:

- Absence zaměstnanců ve firmě;
- Počet zaměstnanců max. do 10 osob;
- Zisk méně než 1,5 milionu hřiven.

V tomto případě daňový poplatek činí 22 % minimální mzdy.

Třetí skupinu tvoří fyzické osoby, které se uchylují k placené práci, stejně jako právnické, jejichž příjem za kalendářní rok stanoví méně než 5 000 000 hřiven. Daňová sazba při registraci k DPH bude 3 % z příjmů, pro neplatiče DPH sazba se zvýší na 5 %.

2.10.3 Licencování

Za účelem vytvoření rovných příležitostí pro subjekty cestovního ruchu, zajištění ochrany práv a oprávněných zájmů občanů, ochrany životního prostředí a zvýšení úrovně turistických služeb, se provádí licencování turistické činnosti. V říjnu 2010 byl právní rámec pro udělování licencí v oblasti cestovního ruchu aktualizován z důvodu přijetí zákona Ukrajiny „O změnách některých legislativních aktů Ukrajiny omezujících státní regulaci hospodářské činnosti“, který zrušil udělování licencí cestovní agentuře. V současné době tedy na Ukrajině podléhá licenci pouze jeden typ turistické činnosti cestovní kancelář. Udělování licencí je významným faktorem veřejné správy cestovního ruchu. Kromě toho je třeba poznamenat, že licencování cestovní kanceláře poskytuje více příležitostí než licencování cestovní agentury. Zejména podle zákona č. 17 Ukrajiny „Pro

cestovní ruch“ je uvedeno, že podnikatelský subjekt, který dostal licenci k činnosti cestovní kanceláře, má výhradní právo na poskytování služeb na tvorbu dokumentů pro vycestování za hranice Ukrajiny.

Pro získání licence cestovní kanceláře jsou potřebné následující dokumenty:

- Kopie bankovní záruky potvrzující finanční zajištění odpovědnosti před turisty ve výši stanovené v čl. 15 Zákona Ukrajiny „O cestovním ruchu“;
- Informace o prostoru pro cestovní kancelář;
- Kopie dokumentů, potvrzující vzdělávací a kvalifikační úroveň a praxe v oboru potřební k obdržení licence;
- Kopie smlouvy uzavřené s pojišťovnou o povinném (zdravotním a úrazovém) pojištění turistů;
- Popis dokumentů předložených k získání licence ve dvou vyhotoveních.

Hlavní cíle licenčních podmínek jsou:

- Ochrana práv a zájmů státu v oblasti cestovního ruchu;
- Ochrana práv a zájmů spotřebitelů služeb cestovního ruchu;
- Ochrana životního prostředí;
- Zajištění dodržování minimální finanční zajištění, stanovené v čl. 15 zákona Ukrajiny „O Cestovním ruchu“, v průběhu platnosti licence a obnovení částky finančního zajištění v případě provedení úhrady;
- Informování spotřebitelů služeb cestovního ruchu a orgánu licencování o porušení načasování odletu turistů při poskytování služeb výjezdového cestovního ruchu;
- Informování turistů o platných CA, se kterými CK spolupracuje;
- Vytvoření CK potřebné podmínky pro přístup osob se zdravotním postižením k místům výkonu jejich činnosti.

Získání licence je tedy poslední „bariérou“ před zahájením činnosti cestovní kanceláře na Ukrajině. Na rozdíl od Ukrajiny, v České republice neexistuje žádné takové licencování. Z výše uvedeného vyplývá, že licencovaná cestovní kancelář má právo na poskytování služeb na tvorbu dokumentů pro vycestování do zahraničí, což je vzhledem k tomu, že Ukrajina není v Evropské unii, velkou výhodou.

2.11 Smlouva o zájezdu a potvrzení o zájezdu

Zákon České republiky č. 89/ 2012 Sb. vymezuje, že návrh smlouvy o zájezdu předkládá klientovi cestovní kancelář. Obsah smlouvy o zájezdu stanoví především povinnost cestovní kanceláře poskytnout zájezd a povinnost zákazníka uhradit sjednanou cenu. Ochranu zákazníka v této podobě vymezuje evropská legislativa, a to směrnice Rady EU č. 2302/2015 EHS o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, kterou dále český zákonodárce uvedl do ustanovení občanského zákoníku o cestovní smlouvě.

Organizátor zájezdu vydá doklad o smlouvě (potvrzení o zájezdu) v textové podobě. Pokud je smlouva uzavřena v písemné formě, její kopie nahradí potvrzení o zájezdu, pokud obsahuje všechny náležitosti stanovené pro potvrzení o zájezdu.

Smlouva o zájezdu a potvrzení o zájezdu v souladu s Občanským zákoníkem musí kromě písemné podoby stanovení smluvních stran zahrnovat následující:

- Určení zájezdu, především z hlediska termínu zahájení a ukončení zájezdu;
- Označení všech poskytovaných cestovních služeb, které jsou zahrnuty v ceně zájezdu, místě a době trvání;
- Cenu zájezdu, včetně časového rozvrhu a výše zálohy.

Definice zájezdu může být nahrazena odkazem na číslo zájezdu nebo jiné označení v katalogu za předpokladu, že byl katalog předán klientovi se všemi nezbytnými informacemi. Katalog musí být zákazníkovi předán nejpozději při uzavření cestovní smlouvy.

Následné náležitosti smlouvy o zájezdu, které určuje občanský zákoník jsou následující:

- Postup, jakým může klient uplatnit své nároky vyplývající z porušení zákonných povinností cestovní kanceláře;
- Výše odstupného, které musí klient zaplatit v případě odstoupení od cestovní smlouvy;
- V případě, že je součástí zájezdu je ubytování, musí být ve smlouvě zahrnuta poloha, kategorie, stupeň vybavenosti a hlavní znaky ubytování;
- Pokud je součástí zájezdu doprava, tak smlouva musí obsahovat její druh, charakteristiku, kategorii dopravního prostředku, a informace o trase cesty;

- Veškeré informace o stravování, jeho způsobu a rozsahu.

Smlouva o zájezdu musí obsahovat údaje o platbách za doplňkové cestovní služby v případě, že jejichž cena není zahrnuta v ceně zájezdu. Zájezd, jehož uskutečnění bude záležet na minimálním počtu zákazníků, musí zahrnovat v cestovní smlouvě lhůtu, během které nejpozději informuje zákazníka písemně o zrušení cesty z důvodu nedosažení minimálního počtu zákazníků, určeného ve smlouvě, a to nejpozději:

- 20 dní před zahájením zájezdu případě cest trvajících déle než šest dní;
- 7 dní před zahájením zájezdu v případě cest trvajících 2 až 6 dní;
- 48 hodin před zahájením zájezdu v případě cest trvajících méně než dva dny.

Cestovní kancelář České republiky může zvýšit cenu zájezdu maximálně o 8 %, a na Ukrajině maximálně o 5 %, a to v případě:

- Pokud se zvýší cena za dopravu včetně cen pohonných hmot;
- Platby spojené s dopravou (letištní, přístavní či jiné poplatky, které jsou zahrnuté v ceně zájezdu);
- Zvýšení kurzu měny, který byl použitý k určení ceny zájezdu;
- Na Ukrajině ještě v případě zavedení nových nebo zvýšení platných sazeb daní a poplatků a dalších povinných plateb.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že smlouvy sloužící k objednání zájezdu vybraných států jsou dost podobné. V obou státech lze uzavřít smlouvu jak v písemně formě, tak v elektronické a této smlouvy obsahují stejné položky. Důvody zvýšení ceny na zájezd na Ukrajině jsou stejné jako v Česku. Pořadatel zájezdu musí oznámit zákazníkovi nejpozději 20 dní před zahájením zájezdu. Zvýšení ceny zájezdu na Ukrajině přitom nesmí překročit 5 % jeho původní ceny a v České republice 8 %.

Kvalita služeb cestovního ruchu musí být v souladu s podmínkami smlouvy o zájezdu, postupy a způsoby ochrany narušených práv zákazníků jsou určeny Zákonem Ukrajiny „O ochraně práv spotřebitelů“. V ČR je zákon o Ochráně spotřebitele a zákazník CK v ČR je chráněn zákonem 159/1999 Sb. a dále i Občanským zákoníkem, ze kterého plynou další povinnosti CK vůči zákazníkovi.

Jak v České republice, tak na Ukrajině je potvrzení o zájezdu dokument, který vydá cestovní kancelář zákazníkovi při uzavření smlouvy o zájezdu. Potvrzení musí obsahovat

obecné údaje jako je o označení zákazníka a CK, typ dopravy, místo pobytu atd. Pokud jsou veškeré potřebné informace uvedeny u nabídky v katalogu, postačí, aby byl v potvrzení o zájezdu odkaz na katalogové číslo konkrétní nabídky. Zvláštní požadavky musí také být uvedené v potvrzení či smlouvě.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce byla komparace podmínek založení a provozování cestovní kanceláře na území České republiky a Ukrajiny, a to v kontextu ochrany spotřebitele.

V průběhu zpracování bakalářské práce jsem spolupracovala s jednatelkou cestovní kanceláře na Ukrajině, díky níž jsem mohla hlouběji proniknout do problematiky založení a provozování cestovní kanceláře na Ukrajině. Poskytnuta mi byla všechna data potřebná ke zpracování této práce.

Nejprve jsem se věnovala základním pojmům z oblasti cestovního ruchu. Popsáno bylo, co je cestovní ruch a obecně, co se rozumí pod pojmy cestovní kancelář a cestovní agentura v České republice a na Ukrajině. Následně byl předložen stručný popis trhů cestovních kanceláří obou států.

V druhé části práce jsem se zabývala již konkrétním porovnáním legislativního rámce vybraných států a zjistila, že legislativa v oblasti cestovního ruchu obou států je zaměřena hlavně na ochranu spotřebitele. Pokud se jedná o pojištění proti úpadku, tak v České republice je povinné pojištění, na Ukrajině je povinné finanční zajištění pro případ úpadku formou bankovní záruky anebo jiné úvěrové instituce. Dalším rozdílem je, že na Ukrajině je cestovní kancelář podle zákona Ukrajiny „O cestovním ruchu“ povinná poskytnout úrazové a zdravotní pojištění zákazníkům. Na rozdíl od České republiky na Ukrajině neexistuje garanční fond cestovních kanceláří. Ale bylo navrženo vytvoření „garančních fondů“ za spolupráce cestovních kanceláří, bank a pojišťoven.

Další podstatnou částí práce byla komparace podmínek a procesu založení cestovní kanceláře ve vybraných státech. Z porovnání podmínek založení jsem zjistila, že podmínky na Ukrajině jsou náročnější a oproti České republice není možné zvolit odpovědného zástupce, což omezuje okruh potenciálních zájemců o provoz CK. Samostatný proces založení cestovní kanceláře se také liší tím, že v České republice se žádá o koncesi, a na Ukrajině o licenci. Díky takové licenci jsou cestovní kanceláře Ukrajiny oprávněné na poskytování služeb na tvorbu dokumentů pro vycestování za hranice Ukrajiny.

Dalším rozdílem je, že cestovní agentura na Ukrajině musí mít finanční záruku pro případ úpadku, zatímco pojištění proti úpadku pro cestovní agenturu v České republice není povinné. Finanční zajištění je zaručené Finančním zajištěním civilní odpovědnosti CK,

ale v zákonu Ukrajiny „O cestovním ruchu“ není uvedeno jak často a jakým způsobem je finanční zajištění kontrolováno. Dále je třeba uvést, že v České republice je odškodnění v případě úpadku hrazeno pojišťovnou, a na Ukrajině příslušnou úvěrovou institucí.

Na základě zjištěných informací se dá říci, že procesy založení a provozování CK a CA jsou více propracované v České republice hlavně díky přísnějším podmínkám ustanovených zákonem č. 159/1999 Sb. Příkladem je, že na rozdíl od České republiky v zákonu Ukrajiny „O cestovním ruchu“ ani není definováno to, co je zájezd. Zajímavostí však je, že tento zákon klade velký důraz na ochranu životního prostředí. Největší nedostatky jsem shledala především v kontextu ochrany spotřebitele na Ukrajině. Ze zákona České republiky č. 159/1999 Sb. vyplývá, že v případě úpadku CK budou pomoci pojišťovny a případně Garančního fondu odškodnění všichni zákazníci zkrachovalé CK.

Výsledek bakalářské práce ukázal výhody a nevýhody podmínek založení a provozování CK v České republice a na Ukrajině. Z výše uvedeného lze konstatovat, že Česká republika má podmínky pro založení a provoz CK a CA lépe legislativně upraveny, z čehož plyne i vyšší ochrana zákazníka a to nejen v oblasti možného krachu CK, ale kvality prodeje a servisu nabízených služeb.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura:

БАБАРИЦЬКА, В. К. а О. Ю. МАЛИНОВСЬКА. МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ: Туроперейтинг. 1. Київ: Альтерпрес, 2004. ISBN 966-542-244-8.

БАСВ, В.В. ТУРОПЕРЕЙТИНГ: (для бакалаврів). Київ, 2015. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ. МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.

HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.

KOTÍKOVÁ, Halina. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3750-8.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-.

ŘEZNIČKOVÁ, Martina. Franchising: podnikání pod cizím jménem. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-80-7400-174-1.

Internetové zdroje

- [1] Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. 31.7.2006 [cit. 2021-03-03]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-\(1\)/archiv/zakon-c-159-1999-sb-o-nekterych-podminkach-podn](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-(1)/archiv/zakon-c-159-1999-sb-o-nekterych-podminkach-podn)
- [2] LINDEROVÁ, Ivica. Cestovní ruch: základy a právní úprava. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-82-5.
- [3] Cestovní kancelář vs. cestovní operátor. FONDOPERLATERRA [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://cs.fondoperlaterra.org/travel-agent-vs-tour-operator-382#menu-4>

- [4] Seznam cestovních kanceláří k 04.03.2021. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. 2020 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/seznam-cestovnich-kancelari/seznam-cestovnich-kancelari>
- [5] Co je považováno za zájezd? Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ceste-dotazy/cestovni-ruch/co-je-povazovano-za-zajezd>
- [6] Stručná informace o procedurách a legislativním rámci pro nové CK: Provozování cestovní kanceláře. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/informace-pro-cestovni-kancelare-a-agentury/pokyny-pro-vznikajici-cestovni-kancelare>
- [7] JAK ZALOŽIT CESTOVNÍ KANCELÁŘ. Mé podnikání: Inspirace pro podnikání [online]. 2018, Únor 17, 2020 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://mepodnikani.cz/start-podnikani/jak-zalozit-cestovni-kancelar/>
- [8] Desítky cestovních kanceláří nezískaly pojištění pro případ úpadku. <https://www.epojisteni.cz> [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.epojisteni.cz/aktuality-cestovni-kancelare-pojisteni-proti-upadku/>
- [9] INFORMACE KE GARANČNÍMU FONDU CESTOVNÍCH KANCELÁŘÍ PRO ROK 2020: Dne 30. 09. 2019 nabyla účinnosti vyhláška č. 246/2019 Sb., o výši ročního příspěvku cestovní kanceláře do garančního fondu pro rok 2020. [online]. In: . Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019, s. 2 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/app/uploads/2019/12/Informace-ke-garancn%C3%ADmu-fondu-cestovn%C3%ADch-kancelář%C3%AD-pro-rok-2020.pdf>
- [10] Garanční fond cestovních kanceláří. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/garancni-fond-cestovnich-kancelari>
- [11] Předběžný odhad HDP - 4. čtvrtletí 2020: HDP v roce 2020 klesl o 5,6 %. Český statistický úřad [online]. 02.02.2021 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/predbezny-odhad-hdp-4-ctvrtleti-2020>
- [12] Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні: ОНОВЛЕННЯ ДО ДОКУМЕНТУ «ДОРОЖНЯ КАРТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ В

- УКРАЇНІ» [online]. European Bank for Reconstruction and Development. HDC [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>
- [13] JAKOUBKOVÁ, Dana. Rozdíl mezi cestovní kanceláří a agenturou: Kde koupit zájezd a na co si dát pozor. Inspirace na cestu: radynacestu.cz [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.radynacestu.cz/magazin/rozdil-mezi-cestovni-kancelari-a-agenturou/>
- [14] Pro velké cestovní kanceláře MMR vypíše samostatný dotační titul. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. 18. 1. 2021 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/pro-velke-cestovni-kancelare-mmr-vypise-samostatny>
- [15] Foreign citizens who visited Ukraine in 2016 year, by countries: the Administration of State Frontier Service of Ukraine [online]. 2016 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/tyr/tyr_e/vig2016_e.htm
- [16] Туризм в Україні. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://uk.wikipedia.org/wiki/Туризм_в_Україні
- [17] Історія організації туризму в Україні. Buklib.net [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://buklib.net/books/27209/>
- [18] Zákon č. 111/2018 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Zákony pro lidi [online]. 1. července 2018 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-111>
- [19] VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Andrea HOLEŠINSKÁ, 2015. CESTOVNÍ RUCH: Učební text [online]. Brno: Masarykova univerzita [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_eP DF.pdf
- [20] Pojištění proti úpadku. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 13. 6. 2019 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pojištění%C3%AD_proti_úpadku

- [21] Pojištění cestovních kanceláří. Měsec.cz [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/financni-portal/pojisteni/pojisteni-cestovnich-kancelari/>
- [22] PECHANEC, Vít. Změny v souvislosti se schválením novely zákona č. 159/99 Sb. [Http://www.cestovni-ruch.cz](http://www.cestovni-ruch.cz) [online]. 15.06.2006 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: http://www.cestovni-ruch.cz/results/zobraz_prispevek.php?id_prispevek=4969
- [23] Як відкрити туристичну фірму в Україні? FIDEM MORIS: ваша юридична команда [online]. 2008 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://fidemmoris.ua/uk/page/kak-otkryit-turisticheskuyu-firmu-v-ukraine.html>
- [24] 4 kroki do organizatsiyi turistichnogo biznesu v Ukraini. Юридичні послуги в Україні [online]. 2006 [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: https://ua.prostopravo.com.ua/prava_biznesu/stvorenniya_biznesu/statti/4_kroki_do_organizatsiyi_turistichnogo_biznesu_v_ukrayini
- [25] ЗАЙЦЕВА, В.М. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ. ЗАЙЦЕВА, В.М. Глобальні та національні проблеми економіки [online]. 10. Запорізький національний технічний університет, 2016 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/70.pdf>
- [26] C. Co si v potvrzení či ve smlouvě ohlídat? Česká obchodní inspekce [online]. 6.9.2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/faq/c-co-si-v-potvrzeni-ci-ve-smlouve-ohlidat/>
- [27] Стаття 15. Фінансове забезпечення відповідальності туроператора та турагента [online]. [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: https://protocol.ua/ru/pro_turizm_stattya_15/
- [28] Žádost o koncesi pro fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky (Česká fyzická osoba). Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017.
- [29] 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon): Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce. Měsec.cz [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/zivnostensky-zakon/f1375331/>
- [30] Zákon č. 89/2012 Sb.: Zákon občanský zákoník. Zákon pro lidi [online]. 22. 3. 2012 [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

- [31] Zákon č. 455/1991 Sb.: Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Zákony pro lidi [online]. 15. 11. 1991 [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455?text=živnostenský+zákon>
- [32] ЗАКОН УКРАЇНИ: Про туризм. Верховна Рада України: Законодавство України [online]. 9. 4. 2014 [cit. 2021-4-30]. Dostupné z: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>